21/05/2025

Το οσιακό τέλος της Αγίας Ελένης

/ Γνώμες

Η θλιβερή αυτή περίοδος της ζωής του Μ. Κωνσταντίνου συμπληρώνεται μ’ ένα ακόμη δυσάρεστο γεγονός. Πρόκειται για τον θάνατο της μητέρας του, ο οποίος πιθανότατα επισυμβαίνει το 327 (1), όταν η Αγ. Ελένη βρίσκεται στο ογδοηκοστό έτος της ηλικίας της (2). Ο Ευσέβιος βεβαιώνει πώς προαισθάνθηκε τον θάνατό της και με διαθήκη άφησε την περιουσία της στον γιο της και τους εγγονούς της.

Κατά την ώρα της εξόδου της από τον επίγειο βίο, ήταν δίπλα της και ο Μ. Κωνσταντίνος ο οποίος την αγκάλιαζε με τα χέρια του, έτσι ώστε να δίνεται η εντύπωση πως δεν έχει πεθάνει, αλλά απλά μετατέθηκε από την επίγεια ζωή στην επουράνια.

Όπως ήταν φυσικό, ο γιος της μετέφερε τη σορό της στην Κωνσταντινούπολη και την κήδεψε με αυτοκρατορικές τιμές, ενταφιάζοντάς την στον ναό των Αγίων

Αποστόλων. Προς τιμήν της ο Μ. Κωνσταντίνος εξέδωσε μετάλλιο με την προσωπογραφία της (3).

Για τον Μ. Κωνσταντίνο η Αγία Ελένη δεν ήταν απλώς η μητέρα του. Ήταν ο άνθρωπος που με την «χριστομίμητη ταπεινοφροσύνη της» άσκησε καθοριστική επίδραση στην προσωπικότητα και ιδιαίτερα στη θρησκευτική συνείδηση του γιου της. Παρά το γεγονός ότι στα νεανικά του χρόνια ο αυτοκράτορας στερήθη-κε τη μητρική θαλπωρή, αφού σύμφωνα με τις πηγές ήταν σχεδόν μόνιμη η παρουσία του στα αυτοκρατορικά στρατόπεδα και τα πεδία των μαχών, εν τούτοις είναι βέβαιο ότι στην προοδευτική πορεία του προς τον Ιησού Χριστό, η μητέρα του είχε σοβαρότα-το μερίδιο συμβολής. Αυτό φυσικά το γνώριζε ο Μ. Κωνσταντίνος ο οποίος την περιέβαλλε με βασιλικές τιμές δίνοντας της αρχικά τον τίτλο της « επιφανεστάτης γυναικός» (4) και στη συνέχεια τον τίτλο της αυγούστας.

Εκείνο βέβαια που καταξίωσε την Αγία Ελένη στη συνείδηση των χριστιανών ως ισαποστολική μορφή, ήταν ο ιδιαίτερα επαχθής και επίπονος αγώνας της στην εύρεση του Τιμίου Σταυρού και την ανάδειξη των Αγίων Τόπων, ως χώρου οικουμενικής προσκυνηματικής αναφοράς της χριστιανοσύνης. Σ’ αυτήν την εντυπωσιακή προσπάθεια είχε την αμέριστη στήριξη του γιου της, ο οποίος και της παρείχε κάθε είδους διευκόλυνση.

Η Εκκλησία μας, θέλοντας να εντάξει τις δύο μεγάλες ισαποστολικές μορφές, του Κωνσταντίνου και της Ελένης, σε μία ενιαία τιμητική αναφορά καθιέρωσε ως κοινή μέρα μνήμης τους την 21η Μαΐου.

Παραπομπές:

1. Δεν υπάρχει ομοφωνία στις πηγές.
2. Ευσέβιος, (P. G 20.1108 – III.48) – Θεοφάνης, (P. G 108.113) – Γ. Κεδρηνός (P. G 121.543).
3. Εκτίθεται στην Εθνική Βιβλιοθήκη, στο Παρίσι.
4. Nobilissima femina.

Πηγή: Δημήτρη Αποστολίδη, Μέγας Κωνσταντίνος ο Ισαπόστολος, εκδ. Παρουσία, Καβάλα 2012, σελ. 211-212